**Резолюція**
**за результатами проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції**
**«Мова і право»**

**Дніпровський державний університет внутрішніх справ, м. Дніпро**
**07 жовтня 2026 року**

З метою об'єднання зусиль науковців, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, юристів-практиків, працівників правоохоронних органів та представників інших зацікавлених інституцій у дослідженні актуальних проблем функціювання української мови у правовій сфері, розвитку юридичної лінгвістики, удосконалення правничої комунікації та мовно-професійної підготовки фахівців 07 жовтня 2026 року кафедрою мовної підготовки Дніпровського державного університету внутрішніх справ проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Мова і право».

У роботі наукового заходу взяли участь: ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», Дніпровський державний університет внутрішніх справ, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, Донецький державний університет внутрішніх справ, Жешувський університет (Польща), Інститут Національної гвардії України, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, Київський інститут Національної гвардії України, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Львівський державний університет внутрішніх справ, Львівський національний університет імені Івана Франка, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького, Навчально-науковий центр іноземних мов Національного університету оборони України, Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса», Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Національний університет «Запорізька політехніка», Одеський державний університет внутрішніх справ, Університет митної справи та фінансів, Харківський національний університет внутрішніх справ, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, Херсонський державний університет, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, Yoana Jabotinsky School and Youth Village (Ізраїль) та інші.

Пріоритетними напрямами роботи Всеукраїнської науково-практичної конференції були:

1. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи.
2. Сучасні підходи розуміння мови права.
3. Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи.
4. Сучасні підходи розуміння мови права.
5. Юридична лінгвістика в Україні та світі.
6. Полісемія та синонімія у законодавчих текстах.
7. Актуальні проблеми юридичної термінології.
8. Перспективи розвитку мов в умовах світової інтеграції.
9. Вивчення мов у контексті міжкультурної комунікації.
10. Розширення сфер застосування англійської мови в Україні.
11. Функціювання англійської як мови міжнародного спілкування.
12. Медіаосвіта та медіавпливи на аудиторію.
13. Правові аспекти в культурологічному вимірі.
14. Засоби, прийоми, правила як елементи юридичної техніки.

Спираючись на матеріали доповідей та результати обговорення, учасники наголосили на значущості таких аспектів конференції:

1. Системного розвитку та нормативної впорядкованості української юридичної термінології з урахуванням принципів точності, однозначності, системності, стабільності та функціональної доцільності.
2. Посилення мовно-правової експертизи нормативно-правових актів, удосконалення юридичного редагування та забезпечення відповідності законодавчих текстів сучасним вимогам юридичної техніки й мовної нормативності.
3. Розвитку прикладних напрямів юридичної лінгвістики, зокрема судово-лінгвістичної експертизи, дослідження юридичного дискурсу, аналізу правничих текстів та виявлення мовних чинників, що можуть впливати на правильність їх правової інтерпретації.
4. Запровадження принципів простої та зрозумілої мови у підготовку нормативних, процесуальних, адміністративних і службових документів із одночасним збереженням їх юридичної точності та нормативної визначеності.
5. Системного термінологічного опрацювання нових понять, пов’язаних із цифровізацією права, штучним інтелектом, електронними правочинами, цифровими доказами, електронним документообігом та іншими технологічними інноваціями.
6. Забезпечення термінологічної узгодженості українського законодавства з європейськими правничими стандартами та практикою acquis ЄС, з урахуванням національної специфіки правової системи й української мовної норми.
7. Посилення мовно-професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальностями правничого та правоохоронного спрямування шляхом упровадження сучасних комунікативних, цифрових та інтерактивних освітніх технологій.
8. Формування у майбутніх правоохоронців компетентностей професійної комунікації, необхідних для ефективної взаємодії з

громадянами, колегами, представниками органів державної влади, суду, прокуратури та інших інституцій.

9. Розвитку міждисциплінарної взаємодії мовознавців, правників, фахівців у сфері правоохоронної діяльності, судових експертів, представників цифрової сфери та інших зацікавлених професійних спільнот.

10. Активізації наукової роботи здобувачів вищої освіти та молодих учених у сфері юридичної лінгвістики, правничої термінології, професійної комунікації та мовного забезпечення правоохоронної діяльності.

11. Використання результатів наукових досліджень у вдосконаленні освітніх компонентів, навчально-методичного забезпечення та практичної підготовки майбутніх фахівців правничого і правоохоронного профілю.

12. Подальшого проведення науково-практичних заходів, спрямованих на обговорення проблем мови права, юридичної термінології, правничої комунікації та мовного забезпечення діяльності правоохоронних органів.

Надано ряд практичних рекомендацій:

1. З метою вдосконалення юридичної термінології та підвищення якості нормативно-правових актів України запропоновано: *забезпечити* системний термінологічний аналіз законодавства з виявленням термінологічної варіативності, синонімії, омонімії, невиправданого калькування та концептуальної невідповідності між правовим поняттям і його мовним позначенням; *посилити* практику міждисциплінарної мовно-правової експертизи законопроєктів та інших нормативно-правових актів із залученням фахівців у галузі юридичної лінгвістики, термінології та юридичної техніки; *формувати* та підтримувати єдині підходи до вживання базових юридичних термінів у законодавстві, правозастосовній практиці, судових рішеннях, офіційній документації та професійній комунікації; *забезпечити* взаємоузгодженість термінологічних систем різних галузей права з метою запобігання розбіжностям у правовій інтерпретації однакових або споріднених понять.

2. З метою підвищення якості юридичного тексту та ефективності правничої комунікації запропоновано активніше *застосовувати* принципи простої мови (plain language) під час підготовки нормативних, адміністративних, процесуальних та службових документів; *мінімізувати* надмірну складність синтаксичних конструкцій, неоднозначність формулювань, невиправдане використання іншомовних термінів та мовних конструкцій, що ускладнюють сприйняття правової інформації; *запроваджувати* практику мовно-юридичного редагування документів до моменту їх офіційного ухвалення або застосування; *розробляти* методичні рекомендації щодо мовного оформлення документів для органів правопорядку з урахуванням специфіки їхньої професійної діяльності.

3. З метою вдосконалення мовної підготовки майбутніх працівників правоохоронної системи запропоновано: *посилити* практичну спрямованість освітніх компонентів, пов’язаних із професійною українською мовою, юридичною термінологією та професійною

комунікацією; *упроваджувати* ситуаційні завдання, кейс-методи, моделювання службових комунікативних ситуацій, роботу з реальними зразками процесуальних і службових документів; *формувати* навички мовної поведінки працівника поліції в умовах конфлікту, стресу, надзвичайної ситуації та під час комунікації з різними категоріями громадян; *інтегрувати* в мовну підготовку цифрові інструменти перевірки тексту, термінологічні ресурси та сучасні технології аналізу професійного мовлення.

4. З метою забезпечення належного функціювання юридичної мови в умовах цифровізації запропоновано: *здійснювати* системний моніторинг появи нових правових понять, пов'язаних із цифровими технологіями, штучним інтелектом, електронними правочинами, цифровими доказами, електронною ідентифікацією та автоматизованим прийняттям рішень; *забезпечити* наукове й нормативне опрацювання нової цифрової термінології до її широкого використання у законодавстві та правозастосовній практиці; *розробляти* рекомендації щодо коректного використання термінів, пов'язаних зі штучним інтелектом, у нормативних, процесуальних і службових документах; *запобігати* некритичному перенесенню іншомовної цифрової термінології в український правничий дискурс та забезпечувати її відповідність понятт'євій системі українського права.

5. З метою забезпечення термінологічної сумісності українського законодавства з правом Європейського Союзу запропоновано: *здійснювати* порівняльно-термінологічний аналіз українських нормативно-правових актів і відповідних документів acquis ЄС; *уникати* механічного калькування європейських правничих термінів без урахування їхнього поняттєвого змісту та функціювання в українській правовій системі; забезпечити єдність термінологічних підходів під час перекладу та адаптації правових актів Європейського Союзу; *активізувати* участь мовознавців, термінологів і правників у процесах термінологічного забезпечення євроінтеграційних законодавчих змін.

6. З метою розвитку судово-лінгвістичної експертизи та юридичної лінгвістики запропоновано: *розширювати* наукові дослідження мовних аспектів правових спорів, судових документів, процесуальних текстів та інших юридично значущих комунікативних матеріалів; *удосконалювати* методики встановлення значення, семантичної структури, комунікативної спрямованості та контекстуального змісту юридично значущих висловлювань; *розробляти* сучасні міждисциплінарні підходи до аналізу тексту із залученням досягнень когнітивної лінгвістики, дискурсології, корпусної лінгвістики та цифрової гуманітаристики; *посилювати* взаємодію між науковцями, судовими експертами, адвокатами, суддями та працівниками правоохоронних органів у питаннях використання результатів лінгвістичного аналізу в юридичній практиці.

7. З метою підвищення ефективності професійної комунікації працівників правоохоронних органів запропоновано: *розробити* та впроваджувати стандарти професійної мовної комунікації поліцейського під

час контакту з громадянами; *посилити* увагу до комунікативних стратегій деескалації конфліктів, запобігання мовній агресії та забезпечення поваги до людської гідності; *формувати* навички адаптації професійного мовлення до різних комунікативних ситуацій, категорій громадян та рівнів правової обізнаності адресата; *використовувати* результати досліджень юридичної лінгвістики під час розроблення програм професійної підготовки та підвищення кваліфікації працівників правоохоронних органів.

8. З метою використання потенціалу штучного інтелекту в мовно-правовій сфері запропоновано: *досліджувати* можливості застосування систем штучного інтелекту для термінологічного аналізу, виявлення мовних помилок, порівняння юридичних текстів та автоматизованого опрацювання нормативного матеріалу; *забезпечити* обов'язковий людський контроль результатів, сформованих системами штучного інтелекту, під час підготовки юридично значущих текстів; *розробити* принципи відповідального використання генеративного штучного інтелекту в юридичній освіті, науковій діяльності та правоохоронній практиці; *не допускати* використання автоматично сформованих текстів без перевірки їхньої юридичної, фактичної, термінологічної та мовної коректності.

9. З метою підтримки наукової діяльності здобувачів вищої освіти та молодих учених запропоновано: розширювати можливості їхньої участі у науково-практичних конференціях, круглих столах, конкурсах наукових робіт та міждисциплінарних дослідницьких проєктах; створювати умови для апробації результатів молодіжних досліджень у практиці мовної підготовки, юридичного редагування, нормотворення та правоохоронної діяльності; підтримувати дослідження, спрямовані на розв'язання актуальних проблем української юридичної термінології, професійної комунікації та мовного забезпечення правоохоронної діяльності; сприяти формуванню сталої наукової молодіжної спільноти у сфері мови права та юридичної лінгвістики.

10. З метою подальшого розвитку науково-практичного співробітництва запропоновано: *розширювати* співпрацю між закладами вищої освіти, науковими установами, правоохоронними органами, судами, органами державної влади та професійними правничими спільнотами; *проводити* спільні дослідження з актуальних проблем мови права, юридичної термінології та професійної комунікації; *започатковувати* спільні освітні та наукові проєкти, спрямовані на підвищення мовної та комунікативної компетентності правників і правоохоронців; *забезпечити* регулярне проведення Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мова і право» як постійного наукового майданчика для обговорення актуальних проблем юридичної лінгвістики та мовного забезпечення правової діяльності.

*Оргкомітет конференції*